

Kehittämissuositusten arviointia

Lausunto kehittämissuunnitelmasta

Yleissivistävän ja ammatillisen aikuiskoulutuksen välisen rajan häivyttämistä suunnitelman lähtökohdaksi voidaan pitää hyvänä tavoitteena. On aivan oikein lähestyä kysymystä yhteiskunnan sivistyspoliittisten tavoitteiden sekä yksilön ja työelämän tarpeiden sekä kehittämissuunnitelmien kautta. Mm. kansalais- ja työväenopistojen kannalta jyrkkä rajanveto yleissivistävään ja ammatilliseen aikuiskoulutukseen ei ole enää onnistunut, koska käytännössä näissä opistoissa annetaan kumpaankin sektoriin kuuluvaa opetusta.

Aikuiskoulutuksen hallinnon kehittämisessä on myönteistä pyrkimystä siirtää päätäntävaltaa oppilaitostasolle asioissa, joissa oppilaitoksilla itsellään on paras asiantuntemus.

Aikuiskoulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen on sinänsä myönteinen tavoite, mutta eri asia on, miten realistista tai edes välttämätöntä on patistella aikuisia suorittamaan koulujärjestelmän tutkintoja. Tämä nähtiin muutama vuosi sitten, kun aikuiset eivät kovin laajalti innostuneetkaan suorit-

tamaan peruskoulun oppimäärää. Sama lievästi epärealistinen henki on pyrkimyksessä lisätä voimakkaasti tietotekniikan koulutusta eri oppilaitoksissa, sillä varsin suuri osa aikuisväestöstä katsoo tulevansa toimeen myös tulevaisuudessa ilman perusteellisia tietoja tietotekniikasta.

Suunnitelmassa käytetään käsitettä ”kunnallinen aikuiskoulutuskeskus” puhuttaessa kuntatason aikuiskoulutuksen kehittämisestä. Tarkemmin ei kuitenkaan tuoda esille, mitä käsitteen piiriin tulisi kuulumaan. Kun otetaan huomioon, että kansalais- ja työväenopistoilla on kattavin oppilaitosmuotoinen aikuiskoulutuksen verkosto maassamme, lienee luonnollista, että tällaisen keskuksen ytimen muodostaisi juuri paikallinen kansalais- ja työväenopisto. Toisaalta aikuiskoulutuskeskus-nimikettä on käytetty myös ammatillisista kurssikeskuksista; jo nyt on vaarassa tulla käsitesekaannuksia. Niinkään monet kansanopistoista toimivat eräänlaisina alueellisina aikuiskoulutuskeskuksina. — Käsitteen pikaista määrittelyä siis kaivataan.

Koko suunnitelmassa on vahvasti ”koulutuksellinen” henki, saanaa vapaa sivistystyö tai sivistys ei siinä esiinny. Voidaan kysyä, onko otettu näkökulma sittenkin liian yksipuolinen ja kansalaisia objekteina tarkasteleva: nämä ovat vain kohteita, joille suunnataan koulutusta — halusivatpa he sitä tai eivät. Ehkäpä 1800-luvun kansansivistäjien ajatusten — Snellman yms. — opiskelu olisi jälleen paikallaan.

Suunnitelmassa esitetään opetusministeriölle nykyisen kansalais- ja työväenopistolain uudistamista valtion ja omistajien välistä rahoitusjärjestelyä yksinkertaistamalla. Opistojen näkökulmasta katsottuna saa esityksen formuloinnista sen kuvan, että tärkeintä olisi opistoja koskevan valtionosuusjärjestelmän uudistaminen. Näinhän asia ei ole, vaan yhtä tärkeätä on uudistaa opistojen toiminnan reunaehdot, kun otetaan huomioon muun aikuiskoulutuksen voimakas kehittäminen ja se että opistolaki säädettiin 25 vuotta sitten. Toiminnan uudistaminen tulee tapahtua rinnan rahoitusjärjestelmän uudistamisen kanssa.
